

Quick scan flora en fauna

Boendersweg 36 te 's Gravendeel

In opdracht van: Hoekse Hoeve B.V.

26 november 2018

Colofon

© 2018 Laneco / Hoekse Hoeve B.V.

Tekst en samenstelling: C. Klaren BSc

Projectleiding: Ir. D. van Pijkeren

Projectnummer: 84.18.13

In opdracht van: Hoekse Hoeve B.V.

Wijze van citeren: Klaren, C., 2018. Quick scan flora en fauna Boendersweg 36 te 's Gravendeel. Laneco, Ede.

Contact:
Laneco
Mastbos 25
6718 HA Ede
www.laneco.nl

Laneco is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, gewijzigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Laneco noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Laneco is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Laneco. De opdrachtgever vrijwaart Laneco voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUD

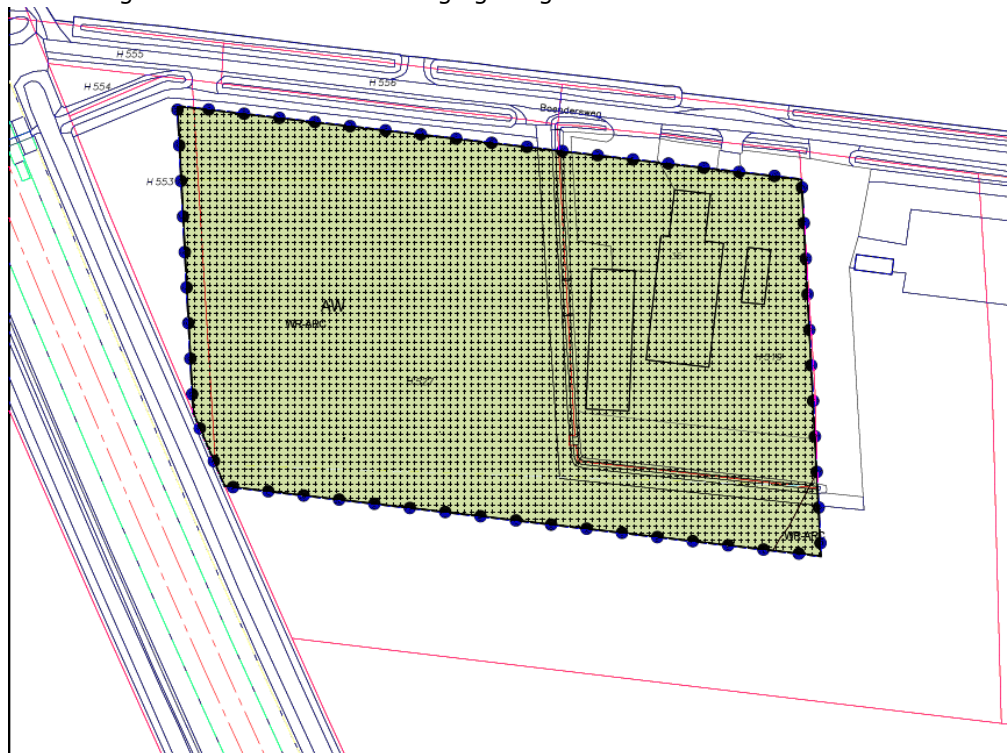
1	INLEIDING	4
1.1	AANLEIDING	4
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING.....	5
1.3	VOORGENOMEN INGREPEN IN BEELD	5
2	WETTELIJK KADER.....	6
2.1	NATUURNETWERK NEDERLAND	6
2.2	WET NATUURBESCHERMING	6
3	TOETSING	9
3.1	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	9
3.2	NATUURNETWERK NEDERLAND	9
3.3	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING	9
3.4	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN	10
3.5	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTEN.....	10
4	CONCLUSIE	16
4.1	ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR / NATUURNETWERK NEDERLAND	16
4.2	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING	16
4.3	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN	16
4.4	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING	17
4.5	CONSEQUENTIES	17
4.6	AANBEVELINGEN	18
BIJLAGE 1	LITERATUURLIJST.....	19

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Aan de Boendersweg 36 te 's Gravendeel, gemeente Binnenmaas, is Hoekse Hoeve B.V. voornemens om het bestaande bouwblok te vergroten ten behoeve van de uitbreiding van het bedrijf.

Om deze ontwikkeling mogelijk te maken is een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk. Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd, is toetsing aan de natuurwet- en regelgeving.

Globale ligging plangebied met de uitbreidingslocatie (Bron: bestemmingsplankaart).

Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning, uitspraken worden gedaan over de geschiktheid voor beschermde plant- en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten. Dit resulteert in conclusies en aanbevelingen. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING

Het plangebied ligt aan de Boendersweg 36 in het buitengebied van 's Gravendeel, provincie Zuid-Holland. Het plangebied vormt een onderdeel van een open agrarisch gebied met voornamelijk akkerbouwgronden in het buitengebied van 's Gravendeel. Aan de westzijde wordt het begrenst door de spoorlijn, tracé Rotterdam-Breda. Ten noorden en zuiden van het plangebied liggen akkerbouwpercelen. Het plangebied grenst aan de oostzijde aan het uit te breiden bouwblok waar boerderij, schuur en bedrijfshal op staan en die wordt afgescheiden door een elzenhaag en sloot. In de omgeving zijn enkele groenelementen aanwezig in de vorm van erfbeplanting, een losstaande bosschage en enkele knotbomen.

Het plangebied zelf betreft een voormalig akkerbouwperceel gelegen aan de Boendersweg en aan de noord, oost en westzijde omsloten door sloten. Op het perceel werden tot voor kort aardappels op verbouwd, sinds juli 2018 is er gras ingezaaid.

1.3 VOorgenomen IngREpen in BEELD

Men is voornemens in het plangebied een uitbreiding van het bestaande bouwblok te vergroten middels een aanpassing van het bestemmingsplan te realiseren.

Globale indruk van het plangebied, foto's Laneco

2 WETTELIJK KADER

2.1 NATUURNETWERK NEDERLAND

Een vorm van gebiedsbescherming komt voort uit de aanwijzing van een gebied als Natuurnetwerk Nederland (NNN). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortenbescherming is de status als NNN niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

2.2 WET NATUURBESCHERMING

2.2.1 *Onderdeel gebiedsbescherming – Natura 2000*

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen op basis van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura 2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de Wet natuurbescherming die per 1 januari 2017 van kracht is geworden. Het is verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

2.2.2 *Onderdeel houtopstanden*

Het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming heeft als doel bossen te beschermen en de bestaande oppervlakte bos- en houtopstanden in Nederland in stand te houden. Kort gezegd, alles wat bos is, moet bos blijven. Indien een houtopstand onder de Wet natuurbescherming valt en deze gekapt gaat worden, moet een kapmelding worden gedaan. Ook verplicht de Wet natuurbescherming om de betreffende grond binnen 3 jaar opnieuw in te planten, de zogenaamde herplantplicht. Als bos definitief gekapt wordt, zal een ontheffing of compensatie van deze herplantplicht verleend moeten worden. De herplantplicht is niet van toepassing voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel.

Houtopstanden vallen onder de Wet natuurbescherming als het zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend betreffen die:

- buiten de bebouwde kom-boswet liggen
- een oppervlakte hebben van 10 are of meer
- rijbeplantingen die meer dan twintig bomen omvatten, gerekend over het totaal aantal rijen

2.2.3 Onderdeel soortbescherming

Wettelijk kader

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Wet natuurbescherming bepalend. De Wet natuurbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna in hun natuurlijke leefomgeving. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is, afhankelijk van het beschermingsregime (zie paragraaf 2.2.2), als volgt in de Wet natuurbescherming opgenomen:

Vogelrichtlijn

- Artikel 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen
- Artikel 3.1 lid 3: Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben
- Artikel 3.1 lid 4 en 5: Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort

Habitatrichtlijn, Bern bijlage II, Bonn bijlage 1

- Artikel 3.5 lid 1: Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren
- Artikel 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen
- Artikel 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen
- Artikel 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Nationaal beschermde soorten

- Artikel 3.10 lid 1a: Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
- Artikel 3.10 lid 1c: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Procedurele gevolgen

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- Soorten van de Vogelrichtlijn:
Dit betreffen alle vogelsoorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, met uitzondering van exoten en verwilderde soorten, zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.
- Soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn:
Dit zijn alle soorten van bijlage IV onderdeel a van de Habitatrichtlijn inclusief het verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd.
- Nationaal beschermde soorten:
Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A van de Wet natuurbescherming. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.

Als een ruimtelijke ingreep direct of indirect leidt tot het aantasten van verblijf- en/of rustplaatsen van de aangewezen, niet vrijgestelde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Wet natuurbescherming. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege een in de wet genoemd belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Wettelijke belangen

Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn:

- Ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats;
- De volksgezondheid, de openbare veiligheid in het geding is;
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Voor vogels gelden voorwaarden uit de Vogelrichtlijn:

- De volksgezondheid en de openbare veiligheid in het geding is;
- Veiligheid van het luchtverkeer in het geding is;
- Ter bescherming van flora en fauna.

Voor nationaal beschermde soorten:

- Er is sprake van een bij de wet genoemd belang.

Zorgplicht

Naast beschermde dier- en plantensoorten, moet iedereen voldoende rekening houden met in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

3 TOETSING

3.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Via de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) kan een indicatie worden verkregen van de beschikbaarheid van soortengegevens. De gegevens geven echter alleen een indicatie. Daarom is besloten geen aanvullende gegevens op te vragen maar het onderzoek vooral te baseren op een biotoopinschatting door een ecooloog.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens zoals uit de Atlas van Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.*, 1997), de Atlas van de Nederlandse zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 2016), Amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers en Van Delft, 2009) en andere beschikbare bronnen voor verspreidingsgegevens. De meeste gegevens zijn globale verspreidingsgegevens. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 22 oktober 2018 heeft ecooloog C. Klaren, van Laneco het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

3.2 NATUURNETWERK NEDERLAND

Het plangebied ligt niet in of direct nabij het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het dichtstbijzijnde NNN-gebied, ligt op ruim 500 meter ten oosten van het plangebied. Gezien de afstand en de lokale aard van de voorgenomen bouwblock uitbreiding gaat geen oppervlakte aan NNN verloren en kunnen negatieve effecten op de NNN worden uitgesloten.

Overige beleidskaders

Verder heeft de provincie Zuid-Holland een Landschapsbeleidskader opgesteld. De landschapselementen binnen het plangebied zijn hierin echter niet aangewezen als bijzonder landschapselement waar dit beleid op van toepassing is.

3.3 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

Het plangebied ligt buiten de bebouwde kom van 's Gravendeel, gemeente Binnenmaas en ligt op ongeveer 3,5 km van het Natura 2000-gebied Oudeland van Strijen en een kleine 6 km van het Nationaal Natuurpark De Biesbosch. De beoogde werkzaamheden bestaan uit een aanvraag voor wijziging van het bestemmingsplan om uitbreiding van het bouwblock te realiseren. Door deze ontwikkeling gaat geen oppervlakte aan Natura

2000-gebied verloren. Voor de meeste effectfactoren van de werkzaamheden, zoals geluid, licht, menselijke aanwezigheid en trilling kunnen gezien de afstand en de tussenliggende elementen externe effecten op Natura 2000-gebieden worden uitgesloten.

Ten aanzien van de bouw is gezien de afstand geen toename van stikstof- en ammoniakuitstoot te verwachten; in de reguliere bedrijfsvoering is ook sprake van gebruik van tractoren en grote machines. Indien in de toekomst met uitbreidingsplannen mogelijk sprake is van een toename van activiteiten die kunnen leiden tot een toename van stikstof en ammoniakuitstoot, bijvoorbeeld door een toename van dieraantallen, dan dient een berekening in Aerius te worden uitgevoerd. Aan de hand van deze berekening dient getoetst te worden of er effecten optreden op stikstofgevoelige habitats. De berekening en toetsing maken geen onderdeel uit van deze quick scan en dienen apart te worden uitgevoerd.

3.4 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN

Er worden zover bekend geen bomen gekapt. Het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming is dan ook niet van toepassing.

3.5 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTEN

In het kader van de Wet natuurbescherming onderdeel soorten moet worden getoetst of er ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkeling kan (indirecte) aantasting of verstoring van verblijfplaatsen en leefgebied tot gevolg hebben.

3.5.1 Vaatplanten

De planlocatie bestaat uit een voormalig akkerbouw perceel, sinds juli 2018 is hier gras ingezaaid, Engels raaigras (*Lolium perenne*), en wat ruderales kruiden van een voedselrijk milieu. Langs de watergangen staan soorten als riet (*Phragmites australis*) en gele lis (*Iris pseudacorus*) die wijzen op een voedselrijk milieu. Op het perceel is sprake van een sterk door mensen beïnvloed milieu met een voedselrijke situatie. Beschermde soorten vaatplanten zijn over het algemeen gebonden aan specifieke standplaatsen in natuurgebieden, op schrale (graan)akkers of andere bijzondere groeiplaatsen; dergelijke habitats zijn binnen het plangebied niet aanwezig. Beschermde plantensoorten worden dan ook niet verwacht binnen het plangebied. Negatieve effecten op strikt beschermde plantensoorten zijn daarom uit te sluiten.

3.5.2 Grondgebonden zoogdieren

In en in de directe omgeving van het plangebied kunnen verschillende nationaal beschermde zoogdiersoorten voorkomen, zoals egel (*Erinaceus europaeus*), haas (*Lepus europaeus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*), ree (*Capreolus capreolus*), vos (*Vulpes vulpes*), kleine marterachtigen zoals bunzing (*Mustela putorius*), hermelijn (*Mustela erminea*), wezel (*Mustela nivalis*) en verschillende algemeen voorkomend soorten muizen en spitsmuizen (Wansink, 2012; Broekhuizen *et al.*, 2016; www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren). Voor deze soorten geldt in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling een provinciale vrijstelling voor het aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Van de niet-vrijgestelde nationaal en Europees beschermde zoogdiersoorten is in de omgeving van het plangebied het voorkomen bekend van onder andere noordse woelmuis (*Microtus oeconomus*), waterspitsmuis (*Neomys fodiens*), otter (*Lutra lutra*), boommarter (*Martes martes*) (Wansink, 2012; Broekhuizen *et al.*, 2016; www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren). De soorten waterspitsmuis en noordse woelmuis leven in natte omstandigheden en zijn gevoelig voor concurrentie met andere (woel)muizensoorten. De noordse woelmuis wordt voornamelijk aangetroffen in natte terreinen, zoals rietland, drassige hooilanden, moeras en vochtige duinvalleien. De waterspitsmuis leeft in structuurrijke oevers langs schoon, niet te voedselrijk water met een goed ontwikkelde watervegetatie.

De weiden in het plangebied (waaronder een deel van de uitbreidingslocatie van het bouwblok) bestaan uit een voedselrijke vegetatie van Engels raaigras met wat kruiden. De watergangen in het plangebied hebben geen zeer dikke sliblaag of onderwatervegetatie. Ook zijn de oevers zeer steil, en smal, of hebben een zeer dichte voedselrijke ruigte op het steile talud. Dergelijk habitats zijn niet geschikt voor deze soorten; daarom kan het voorkomen van deze soorten in het plangebied worden uitgesloten.

Op het perceel is gezocht naar sporen van de aanwezigheid van steenmarter (ontlasting, e.d.). Deze zijn niet gevonden. Deze soort wordt daarom uitgesloten. De boommarter leeft alleen in gebieden met een grotere samenhangende bosstructuur van oude bomen, deze zijn in het plangebied niet aanwezig en kan worden uitgesloten.

De watergangen in het plangebied zijn niet geschikt voor de otter vanwege het ontbreken van een natuurlijke situatie met veel vis, een te grote verstoring en voedselrijkdom.

3.5.3 Vleermuizen

Vleermuizen zijn globaal in te delen in gebouwbewonende soorten en boombewonende soorten. Er zijn echter ook soorten die van beide elementen gebruik maken. Ook is er onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten.

Sommige soorten verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen en dergelijke) of bomen (in holten, achter de bast). Een groot aantal soorten, ook soorten die 's zomers in boomholten verblijven, overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders. Alle vleermuizen zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn en daarom strikt beschermd in de Wet natuurbescherming.

Volgens verspreidingsgegevens (Limpens *et al.*, 1997; Wansink, 2012; Broekhuizen *et al.*, 2016; www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren) komen in de omgeving van het plangebied verschillende soorten vleermuizen voor zoals gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*).

Van deze soorten is de rosse vleermuis overwegend een boombewonende soort, gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis verblijven in zowel gebouwen als bomen en de gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn overwegend gebouwbezonend.

Foerageergebied en vliegroute

Het plangebied is vanwege de ligging in een zeer open polderlandschap en het ontbreken van groene lijn elementen minder geschikt als foerageergebied voor alle voorgenoemde soorten. Mogelijk dat rondom de bebouwing elders buiten het plangebied aan de Boendersweg vliegroutes en foerageergebieden liggen. Er treden geen veranderingen op in de vliegroutes.

Effecten op (essentieel) foerageergebied en vliegroutes worden dan ook uitgesloten.

Verblijfplaatsen

Door het ontbreken van bebouwing en bomen in het plangebied is er geen geschikte verblijfplaats voor gebouwbezonende vleermuizen, waardoor een kraamkolonie, zomer- en paarverblijfplaatsen zijn uit te sluiten.

3.5.4 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in en om het plangebied onder andere de vogelsoorten buizerd (*Buteo buteo*), aalscholver (*Phalacrocorax carbo*), en merel, (*Turdus merula*), gehoord en gezien. Alle vogels en dan specifiek hun verblijfplaatsen (nesten) zijn strikt beschermd in de Wet natuurbescherming. Aantasting van actief gebruikte nesten is niet toegestaan.

Daarnaast is van een aantal vogelsoorten de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen en leefgebied) het gehele jaar door beschermd.

Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).

2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden (voorbeeld: huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders (voorbeeld kerkuil (*Tyto alba*) en slechtvalk (*Falco peregrinus*)).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: buizerd (*Buteo buteo*)).

De vogels uit deze categorieën zijn meestal zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar. Ook is er een lijst vogels aangewezen waarvan alleen bij effecten op populatieniveau maatregelen nodig zijn; de zogenaamde categorie 5.

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van de jaarrond beschermde gebouwbewonende soorten zoals steenuil, kerkuil en huismus aangetroffen; bijvoorbeeld kalksporen op paaltjes. Een intensieve weide is ook geen optimaal foerageergebied voor deze soorten. Verblijfplaatsen van deze soorten kunnen vanwege de afwezigheid van bebouwing worden uitgesloten.

Andere vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd en op of nabij gras- en akkerlanden kunnen voorkomen zijn ransuil (*Asio otus*) (boombewonende) en roofvogels. Vanwege het ontbreken van bomen in het plangebied zijn ransuil en roofvogels niet te verwachten, waardoor deze soorten worden uitgesloten. Het plangebied is dusdanig klein en intensief dat het niet van belang zal zijn als foerageergebied.

Op het aangrenzend bouwblok kunnen zich nesten van categorie 5-soorten aanwezig zijn (alleen jaarrond beschermd als gunstige staat van instandhouding in het geding komt), zoals bijvoorbeeld ekster, koolmees (*Parus major*) en zwarte kraai (*Corvus corone*), aanwezig zijn. De uitbreiding van het bouwblok zal niet van invloed zijn op de lokale populatie. Wel kan er sprake zijn van invloed op weidevogels indien deze nabij broeden en in het broedseizoen wordt gestart met werkzaamheden.

3.5.5 Amfibieën

Het habitat van amfibieën is onder te verdelen in water- of voortplantingshabitat (vaak een poel, vijver of smalle watergang zonder grote vissen) en landhabitat (bosjes, struwelen e.d. en voor sommige soorten vergraafbaar zand). Volgens verspreidingsgegevens komen soorten als bruine kikker (*Rana temporaria*), gewone pad (*Bufo bufo*), kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*) en middelste groene kikker (*Pelophylax klepton esculentus*) voor in de omgeving. Er zijn geen geschikte voortplantings- en overwinteringsplaatsen aanwezig voor deze soorten. In het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling geldt voor deze soorten een provinciale vrijstelling voor het aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Uit de (ruime) omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van diverse niet-vrijgestelde nationaal en Europees beschermde soorten amfibieën zoals rugstreeppad (*Epidalea calamita*) en kamsalamander (*Triturus cristatus*) (Creemers & Van Delft, 2009; www.ravon.nl; www.verspreidingsatlas.nl/amfibieen). Waarnemingen van deze soorten zijn hoofdzakelijk afkomstig uit natuurgebieden, op enige afstand van het plangebied.

De watergangen die aan de noord en oostzijde aan het plangebied grenzen zijn relatief ondiep (20 cm water) en vallen snel droog. De oevers zijn smal, of hebben een zeer voedselrijke dichte vegetatie. Het perceel, sinds juni 2018 ingezaaid met gras, is intensief in gebruik en vochtig (kleigrond).

Voor kamsalamander zijn de watergangen te intensief, structuurarm en te ondiep. Voor rugstreeppad zijn de wateren weer net te diep (de soort moet zijn kop boven water kunnen houden bij het roepen terwijl hij op de bodem zit).

Aangezien rugstreeppad wel in staat is om gebieden snel te koloniseren, dient voorkomen te worden dat deze soort zich alsnog vestigt op de ingreeplocatie door het treffen van maatregelen: voorkom het ontstaan van waterhoudende laagtes en beperkt braaklegging in de periode april tot oktober.

3.5.6 Reptielen

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen van de ringslang (Van Dijk & Steen, 2015; www.ravon.nl) niet bekend. De meeste reptielensoorten houden zich met name op in geleidelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos-, heide- en veengebieden (bijv. heide en/of heischrale graslanden in combinatie met bossen en/of kleine landschapselementen).

Het plangebied en de directe omgeving wordt intensief beheerd, en is erg voedselrijk en ook de watergang binnen het plangebied is vrij gecultiveerd en weinig natuurlijk (weinig oever- en waterbegroeiing). Er zijn daarmee geen geschikte situaties voor reptielen aanwezig in of in de directe omgeving van het plangebied. Op basis van de verspreidingsgegevens en de aanwezige biotopen wordt het voorkomen van strikt beschermde reptielensoorten in of direct aansluitend aan het plangebied uitgesloten.

3.5.7 Vissen

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van de strikt beschermde vissoort grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*) (De Jong *et al.*, 2003; Brouwer *et al.*, 2008; Van Dijk & Steen, 2015; www.vissenatlas.nl). De watergangen in het plangebied bevatten nauwelijks een sliblaag (door schouw) en zijn zeer voedselrijk. Er is geen stilstaand water of waterbegroeiing, waardoor deze soort niet wordt verwacht.

3.5.8 Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatie specifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen en/of specifieke waardplanten. Beschermde vlinder- en libellensoorten kunnen in plangebied worden uitgesloten.

De platte schijfhoorn komt alleen voor in wateren met een goed ontwikkelde onderwatervegetatie. Vanwege de afwezigheid van de specifiek benodigde waardplanten en biotoopeisen kunnen de volgens verspreidingsgegevens in de omgeving voorkomende beschermde insecten en mollusken worden uitgesloten.

Ook andere beschermde soorten mollusken en tweekleppigen kunnen gezien de intensieve en voedselrijke biotopen worden uitgesloten in het plangebied.

4 CONCLUSIE

Aan de Boendersweg 36 te 's Gravendeel is Hoekse Hoeve B.V. voornemens om het bestaande bouwblok te vergroten om in de toekomst de mogelijkheid te hebben voor een uitbreiding van het bedrijf.

Om deze ontwikkeling mogelijk te maken is een bestemmingsplanwijziging nodig en moeten de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties met betrekking tot de natuur wet- en regelgeving in beeld zijn gebracht.

4.1 ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR / NATUURNETWERK NEDERLAND

Het plangebied ligt niet in of direct nabij Natuurnetwerk Nederland (NNN). Door oppervlakte vergroting van het bouwblok gaat geen oppervlakte aan NNN verloren en zijn gezien de afstand (ruim 500 meter) geen invloeden op deze gebieden te verwachten.

Overige beleidskaders

Er zijn geen andere beleidskaders zoals de landschapsverordening van toepassing.

4.2 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

Het plangebied ligt op ongeveer 3,5 kilometer afstand van het Natura 2000-gebied Oudeland van Strijen en 6 kilometer van het Nationaal Natuurpark De Biesbosch. Door de geplande ontwikkeling gaat geen oppervlakte aan Natura 2000-gebied verloren. Voor de meeste effectfactoren van de werkzaamheden, zoals geluid, licht, menselijke aanwezigheid en trilling kunnen gezien de afstand en de tussenliggende elementen externe effecten op Natura 2000-gebieden worden uitgesloten.

Door een uitbreiding van het bouwblok is er geen sprake van uitstoot van stikstof en/of ammoniak.

Indien een verandering optreedt en de uitstoot van stikstof/ammoniak toeneemt, dient een berekening in Aeries te worden uitgevoerd en dient getoetst te worden of er effecten optreden op stikstofgevoelige habitats. De berekening en toetsing maken geen onderdeel uit van deze quick scan, maar dienen eventueel apart te worden uitgevoerd.

4.3 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN

Voor het realiseren van de voorgenomen bouwblok uitbreiding, worden geen bosjes van meer dan 100 m² of lijnelementen gekapt. Het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming is dan ook niet van toepassing.

4.4 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING

In het kader van de Wet natuurbescherming dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfsplaatsen of belangrijke onderdelen van leefgebied van soorten door de ingreep worden aangetast.

Voor een aantal mogelijk in (de omgeving van) het plangebied voorkomende nationaal beschermde soorten zoals egel, haas, konijn, ree, vos, kleine marterachtigen, de meeste spitsmuizen en muizen, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en middelste groene kikker geldt een provinciale vrijstelling voor het aantasten van vaste rust- en verblijfsplaatsen.

Op basis van de verspreidingsgegevens, de aanwezige habitattypen en biotoopeisen van de mogelijk in de omgeving voorkomende soorten worden er van meeste (niet-vrijgestelde) nationaal of Europees beschermde planten- en/of diersoorten geen groeiplaatsen, verblijfsplaatsen of belangrijke onderdelen van het leefgebied verwacht op de planlocatie.

Ook op strikt beschermde soorten wordt op basis van deze quick scan flora en fauna geen effecten verwacht. Wel dient buiten het broedseizoen van vogels te worden gestart met werkzaamheden. Er kunnen in de weide, op de akker en op het erf vogels broeden.

4.5 CONSEQUENTIES

Er is op basis van deze quick scan flora en fauna geen vervolgonderzoek noodzakelijk; er worden geen verblijfsplaatsen van beschermde soorten uit de Wet natuurbescherming aangetast.

Algemene eisen

Twee algemene voorwaarden vanuit de Wet natuurbescherming zijn altijd van toepassing:

- De start van werkzaamheden dient buiten het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) plaats te vinden om verstoring van broedvogels en het broedsucces te voorkomen. Alleen op basis van gericht onderzoek (naar broedende vogels), mag van deze voorwaarde worden afgeweken.
- Op basis van de zorgplicht dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Verstoring moet worden beperkt en dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - werkzaamheden, zoals graafwerkzaamheden en het verwijderen van begroeiing, starten buiten het voortplantingsseizoen (april – augustus);
 - het beperken van verlichting tijdens de avonduren ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren.

4.6 AANBEVELINGEN

Er is een aanbeveling ten aanzien van de rugstreeppad die nu niet wordt verwacht, maar het plangebied kan gaan koloniseren.

- Voorkom het ontstaan van waterhoudende laagtes en beperkt braakligging in de periode april tot oktober

Er zijn vanuit ecologisch oogpunt aanbevelingen te doen ten aanzien van een toekomstige inrichting:

- Gebouwen kunnen geschikt worden gemaakt voor vleermuizen door het aanbrengen van vleermuiskasten of 2 cm bij 5 cm brede open stootvoegen op minimaal 2,5 meter hoogte op verschillende windrichtingen (niet boven ramen en deuren) of een houten wand met een kierende plank;
- Oevers van watergangen kunnen natuurvriendelijker worden beheerd, en worden afgevlakt. (2 keer per jaar maaien en afvoeren en 10% laten staan).
- Realiseer een nieuwe erfsingel rond het erf.
- Hang uilenkasten op voor steenuil of kerkuil in overleg met een lokale uilenwerkgroep.

BIJLAGE 1 LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur in Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Historisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Limpens, H., K. Mosterd en W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Websites:

www.zuid-holland.nl

www.ravon.nl

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx

www.verspreidingsatlas.nl/amfibieen

www.verspreidingsatlas.nl/planten

www.verspreidingsatlas.nl/S64600 (Anemoon Verspreidingsatlas weekdieren)

www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren

www.vleermuis.net

www.vogelatlas.nl